

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	425
Land:	Etiopien
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat - Etiopia. Politisk udvikling og menneskerettighetssituasjon i 2019-2020 med fokus på Oromia-regionen
Udgivet:	6. januar 2021
Optaget på baggrundsmaterialet:	20. maj 2021

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Etioopia

Politisk utvikling og menneskerettighetssituasjon i 2019- 2020, med fokus på Oromia-regionen

6. januar 2021

© Landinfo 2021

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 2098 Vika

0125 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingstreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivarettatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This note deals with the political development in Ethiopia in 2019-2020, focusing on the human rights situation in Oromia, Ethiopia's largest regional state. When Abiy Ahmed took office as Prime Minister in 2018, optimism was high. Two years later, the human rights situation has deteriorated, and the authorities have reverted to repressive methods in order to curb political opposition and maintain law and order. The note gives an account of the most important actors and events, and then addresses the most important human rights issues in Oromia in 2019-2020.

Sammendrag

Notatet omhandler den politiske utviklingen i Etiopia i perioden 2019-2020, med fokus på menneskerettighetssituasjonen i landets største regionalstat, Oromia. Da Abiy Ahmed tiltrådte som statsminister i Etiopia i april 2018, var optimismen stor. Drøye to år etter, har den politiske, sikkerhetsmessige og menneskerettslige situasjonen i Etiopia utviklet seg i negativ retning, og myndighetene har gått tilbake til å bruke repressive metoder for å begrense politisk opposisjon og opprettholde lov og orden. Notatet beskriver de viktigste aktørene og hendelsene i Oromia i perioden 2019-2020, og tar deretter for seg de viktigste trekkene ved menneskerettighetssituasjonen i regionalstaten.

Innhold

1 Innledning	7
1.1 Utfordrende kildesituasjon	7
2 Hovedtrekk i den politiske utviklingen i Etiopia (2019–2020)	8
2.1 Hvilken statsform skal Etiopia ha?	9
2.2 Fra EPRDF til Prosperity Party	10
2.3 Utsettelse av parlamentsvalg på ubestemt tid	11
2.3.1 Valggjennomføring i Tigray, etterfulgt av væpnet konflikt med føderalmyndighetene	12
3 Menneskerettighetssituasjon i Oromia	12
3.1 Misnøye og brutte forventninger i Oromia	12
3.2 Aktører	13
3.2.1 Oromo Federalist Congress (OFC)	13
3.2.1.1 Jawar Mohammed	14
3.2.2 Qeerroo	14
3.2.3 Oromo Liberation Front (OLF) og Oromo Liberation Army (OLA)	15
3.2.4 Myndighetsaktører	16
3.3 Viktige hendelser i 2019 og 2020	17
3.3.1 Opptøyer i oktober 2019 etter et påstått planlagt drapsforsøk på Jawar	17
3.3.2 Kidnapping av amhara-studenter på et universitet i Oromia	17
3.3.3 Bombeangrep i Ambo	17
3.3.4 Drapet på Hachalu Hundessa	18
3.4 Militær konflikt mellom OLA og den etiopiske hæren i Vest- og Sør-Oromia	19
3.4.1.1 Vold mot myndighetspersoner og sivile begått av OLA-fraksjoner	19
3.5 Demonstrasjoner og uroligheter	20
3.5.1 Politibrutalitet i forbindelse med demonstrasjoner	20
3.5.2 Masseanholdelser og arrestasjoner	21
3.5.3 Arrestasjoner og rettsforfølgelse av politiske ledere og aktivister	21
3.5.4 Reaksjoner mot «ordinære» OLF-medlemmer	22
3.6 Målrettede angrep på etniske minoriteter i Oromia	23
3.7 Ytringsfrihet	24
3.7.1 Stengning av kommunikasjonslinjer	25
3.8 Forsamlings- og organisasjonsfrihet	25
3.8.1 Covid-19 legger begrensinger på forsamlingsfriheten	26
3.9 Internt fordrevne som følge av interetnisk konflikt	26
3.10 Religiøse konflikter	27
4 Referanser	28
4.1 Skriftlige kilder	28
4.2 Muntlige kilder	32

5 Forkortelser.....	33
----------------------------	-----------

1 Innledning

Dette notatet omhandler den politiske utviklingen i Etiopia i perioden 2019-2020, med fokus på menneskerettighetssituasjonen i landets største regionalstat, Oromia¹.

Da Abiy Ahmed tiltrådte som statsminister i Etiopia i april 2018, var optimismen stor. Drøye to år etter, har den politiske, sikkerhetsmessige og menneskerettslige situasjonen i Etiopia utviklet seg i negativ retning. Mange folkegrupper mobiliserer langs etnonasjonalistiske linjer, og politikere og aktivister fyrer opp under etnonasjonalistiske strømninger i befolkningen for politisk vinning. Myndighetene har etter manges mening gått tilbake til repressive metoder for å begrense politisk opposisjon og opprettholde ro og orden.

Etiopia er et av Afrikas største land, både i areal og befolkning, og preges av stor etnisk, religiøs og sosial variasjon. Etiopias politiske historie er kompleks, og den politiske, sikkerhetsmessige og menneskerettslige situasjonen i Etiopia endrer seg svært raskt. Det er derfor ikke mulig å gi en uttømmende redegjørelse for alle store og små hendelser innenfor rammene av et temanotat. Hendelsene som trekkes fram i notatet, er ment å illustrere de utviklingstrekkene som omtales, og må ikke leses som en uttømmende gjennomgang av politisk og menneskerettslig utvikling. Notatet tar sikte på å svare på problemstillinger som er spilt inn til Landinfo fra utlendingsforvaltningen over tid, og har derfor særlig relevans for forvaltningen.

1.1 Utfordrende kildesituasjon

Etiopia er det mest folkerike landet på Afrikas horn, og utviklingen i landet er avgjørende for regionen som helhet. Mange forskere, analytikere, menneskerettighetsorganisasjoner og humanitære aktører følger derfor nøye med på utviklingen i Etiopia.

Til tross for stor interesse for landet, framstår kildesituasjonen likevel som forholdsvis krevende. Det politiske klimaet i Oromia, som i Etiopia ellers, er spent og polarisert, og informasjonen om hendelser og analysene av dem, framstår ofte som ubalanserte. Det er få internasjonale aktører til stede utenfor Addis Abeba, noe som innebærer begrenset objektiv informasjon fra regionalstatene, herunder deler av Oromia. Det at myndighetene stenger kommunikasjonslinjer i forbindelse

¹ Notatet begrenser seg til perioden 2019 fram til november 2020. Den pågående militære konflikten i regionalstaten Tigray mellom TPLF-dominerte regionale styrker og den føderale hæren startet i november 2020. Dette notatet tar ikke opp denne konflikten, som vil bli beskrevet av Landinfo i et separat notat. Perioden rundt Abiys maktovertagelse i 2018, beskrives i Landinfo 2019.

med uroligheter og militæroperasjoner, begrenser informasjonstilfanget om hendelser mens de skjer.

Informasjonen i notatet er hentet fra ulike skriftlige kilder; forskningsartikler, nyhetsartikler og analyser fra tenketanker og menneskerettighetsorganisasjoner. Landinfo har også innhentet informasjon gjennom deltagelse på to Etiopia-seminarer i regi av European Asylum Support Office (EASO) i november 2019 og oktober 2020, hvor internasjonalt anerkjente eksperter på Etiopia deltok. På grunn av covid-19-pandemien har ikke Landinfo anledning til å reise til Etiopia, noe som gjør det utfordrende å innhente informasjon direkte fra kilder. Notatet er derfor hovedsakelig en syntese av tilgjengelig skriftlig informasjon om forhold i Etiopia og Oromia.

2 Hovedtrekk i den politiske utviklingen i Etiopia (2019–2020)

Da statsminister Abiy kom til makten i 2018 etter en lang protestbølge (se Landinfo 2016, 2019), ble han møtt med stor entusiasme og høye forventninger, særlig i sin egen hjemstat, Oromia. Abiy videreførte og utvidet reformpolitikken som ble vedtatt av EPRDF² i 2017 og igangsatt av hans forgjenger Hailemariam Desalegn. Han løslot politiske fanger, inviterte opposisjonspolitikere og opprørere i eksil til å vende hjem og gjorde tidligere ulovlige partier lovlige. Han utpekte tidligere opposisjonelle til å lede viktige institusjoner som den nasjonale valgkommisjonen, og satte i gang et reformarbeid for å revidere lovverk for å åpne det demokratiske rommet. Omfanget av den politiske overvåkingen gikk ned, og ytringsklimaet, både for opposisjonspolitikere og journalister, ble sterkt forbedret.³ I tillegg innledet Abiy fredssamtaler med Eritrea, og engasjerte seg i freds- og forsoningsarbeid i andre deler av det afrikanske kontinentet. For dette arbeidet fikk han anerkjennelse både i hjemlandet og fra verdenssamfunnet, og i 2019 ble han tildelt Nobels fredspris (Nobel Prize 2019).

Imidlertid har åpningen av det demokratiske rommet gitt økt spillerom til de sterke etnonasjonalistiske kreftene som allerede var i spill under demonstrasjonsbølgen som brakte Abiy til makten i 2018 (International Crisis Group 2019, s. i). Disse kreftene har særlig gjort seg gjeldende i Oromia, hvor hans motstandere, blant dem også tidligere allierte, er skuffet over at forventningene om økt selvstyre lokalt og mer innflytelse føderalt, ikke har blitt innfridd.

² Se liste over forkortelser bakerst i notatet.

³ Se Landinfo 2016, 2017 og 2019 for mer detaljert informasjon om protestene som ledet opp til maktskiftet i 2018, og de politiske endringene som fant sted i 2018.

Etnonasjonalistisk mobilisering har ført til hatretorikk og målrettede angrep på etniske minoriteter, i Oromia og i andre regionalstater.

I det følgende forsøker vi å beskrive de viktigste trekkene ved den politiske utviklingen i Etiopia i perioden 2019–2020. Denne delen er ment å tjene som bakgrunnsinformasjon for kapittel 3, som spesifikt omhandler menneskerettighetssituasjonen i Oromia.

2.1 Hvilken statsform skal Etiopia ha?

Spørsmålet om hvilken statsform Etiopia skal ha, er en hovedkonfliktlinje i etiopisk politikk.

Fra 1995 har Etiopia vært en multinasjonal føderasjon. Landet er delt inn i ti⁴ regionalstater som er definert etter etnisk-lingvistiske grenser. Delstatene har en viss selvstendighet, med blant annet egne valgte forsamlinger (SNL 2019b). Fra 1991 til 2018 delte de fire partiene i koalisjonen EPRDF makten mellom seg, men i realiteten var koalisjonen dominert av TPLF. På denne måten ga den føderale modellen som EPRDF innførte i 1995, regionene en viss grad av selvstyre, samtidig som den la til rette for en sterk, sentralisert stat gjennom en hierarkisk partistruktur (Yusuf 2019, s. 3–4).

I dag er Etiopias framtidige statsform under debatt. Mens aktører som TPLF, OLF og ONLF ønsker å videreføre dagens multinasjonale føderasjonsmodell uten endringer, ønsker andre aktører til dels omfattende endringer i dagens konstitusjonelle rammeverk.

Statsminister Abiy ønsker tilsynelatende å beholde en føderal modell, men har samtidig uttrykt ønske om å modifisere dagens konstitusjonelle rammeverk. Imidlertid medfører hans pan-etioipiske retorikk og ønske om en sterk sentralregjering at mange tolker ham dithen at han ønsker å oppløse føderasjonen (Tronvoll, e-post desember 2020).

Mange oromoer, herunder opposisjonspartier som OLF, motsetter seg forslag om å endre dagens føderalstatsmodell, og frykter at endringer vil innebære å gå tilbake til fortidens tvangsassimilasjon inn i den amhara-dominerte kulturen som kjennetegnet keisertiden og Derg-regimet (Abdi 2020). Andre folkegrupper, som amharene, støtter imidlertid Abiys reformlinje:

⁴ Sidama ble formelt etablert som egen regionalstat i 2020, etter en folkeavstemning i november 2019.

[T]he social and political fractures underlying Ethiopia's current crisis have widened. On the one side are those sympathetic to Abiy's Prosperity party (PP) – which includes many Amharas – and the pan-Ethiopian nationalism with which it has become associated. On the other are those including many Oromos who are hostile to what they see as the centralising, culturally assimilating agenda of an Oromo prime minister they believe has betrayed them. Some, particularly those from smaller ethnic groups, remain in the middle – though that space is shrinking (Gardner 2020).

Motstand mot konstitusjonelle endringer utgjør en av flere årsaker til mobiliseringen som har funnet sted i Oromo-regionen etter 2018.

2.2 Fra EPRDF til Prosperity Party

Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front (EPRDF) styrte Etiopia fra 1991 og fram til koalisjonen ble oppløst i 2019. EPRDF var et koalisjonsparti bestående av fire etnisk baserte partier, Tigray People's Liberation Front (TPLF), Amhara National Democratic Movement (ANDM), Oromo People's Democratic Organization (OPDO)⁵ og Southern Ethiopian People's Democratic Movement (SEPDM). Til tross for at koalisjonspartiene på papiret hadde like rettigheter og innflytelse, dominerte TPLF koalisjonen og etiopisk politikk og deler av statsadministrasjonen, som militæret, etterretningen og enkelte departement (Tronvoll, e-post desember 2020). OPDO ble av mange ansett som et rent styringsverktøy for EPRDF i Oromo-regionen (Landinfo 2010, s. 8).

EPRDF førte en statsstyrt utviklingspolitikk som skulle sikre økonomisk utvikling. Grunnlaget var den såkalte utviklingsstaten, med staten som en aktiv økonomisk aktør i utviklingen gjennom investeringer i infrastruktur og kontroll og monopol over visse økonomiske sektorer (Tronvoll, e-post desember 2020). I 2010 lanserte myndighetene den første femårsplanen (Growth and Transformation Plan), som ble videreført med en ny femårsplan i 2015. I planen ble utvikling vektlagt på bekostning av politiske og sivile rettigheter (SNL 2019a). Etiopia opplevde stor økonomisk vekst i denne perioden, med et gjennomsnitt på 10 % vekst i året (Thonstad 2019), men mange av prosjektene ble drevet igjennom med autoritære virkemidler (Landinfo 2016, s. 8).

Et annet viktig trekk ved EPRDFs ideologi var at partiet vektla Etiopias etniske mangfold og etnisk medbestemmelse. Dette kom til uttrykk da EPRDF på 1990-tallet gjorde landet til en etnisk føderalstat med ni (i dag ti) regionalstater basert på etnisitet. Grunnloven av 1995 garanterer regionalstatens selvstyre, men

⁵ ANDM skiftet navn til Amhara Democratic Party (ADM) og OPDO skiftet navn til Oromo Democratic Party (ODP) i 2018.

føderalregjeringen har anledning til å gripe inn i sikkerhetsspørsmål. Den føderale strukturen, som i hovedsak ble forfattet av TPLF og OLF i samarbeid⁶, ble av mange ansett som et egnet verktøy til å regulere etniske og politiske spenninger (Mosley 2020, s. 4; Landguiden 2020a).

I november 2019 slo tre av partiene (ADM, ODP og SEPDM), samt fem mindre etnisk-baserte partier, seg sammen i et nytt nasjonalt parti, Ethiopian Prosperity Party (EPP, vanligvis omtalt som PP), og EPRDF ble oppløst. Prosperity Party er bygget på styringsfilosofien *medemer*, som betyr «synergi» eller «tillegg» på amharisk. Et viktig element i dette konseptet er en overgang fra en etnisk basert koalisjon (EPRDF) til et pan-etiopisk parti (PP), hvor den etniske komponenten tones ned.

Oppløsningen av EPRDF og etableringen av Prosperity Party ble møtt med motstand, blant annet av TPLF, som valgte å stå utenfor det nye partiet. Også i Oromia er mange skeptiske til, og direkte motstandere av, det nye partiet (Mosley 2020, s. 4–6). Partiet ble etter manges mening etablert for hurtig, uten grundig forankring lokalt i regionalstatene. Fra et oromo-nasjonalistisk perspektiv er det bekymringsfullt at det ikke lenger finnes et eget oromo-parti som styrer Oromia, og ettersom oromoene i flere tiår har kjempet en kamp mot en sterk sentralregjering, møtes PPs sentraliseringspolitikk med skepsis i store deler av velgerbasen i Oromia (Østebø & Tronvoll 2020a, s. 27).

2.3 Utsettelse av parlamentsvalg på ubestemt tid

Det var knyttet store forventninger til valget på føderale og regionale regjeringsforsamlinger, som opprinnelig var planlagt avholdt i mai 2020. Valget ble først utsatt til august, deretter ble valget utsatt på ubestemt tid med henvisning til covid-19-situasjonen. Ettersom den etiopiske grunnloven forutsetter valg hvert femte år, regner mange avgjørelsen om å utsette valget som grunnlovsstridig, og mener at Etiopia ikke har en legitim regjering etter at valgperioden utløp 5. oktober 2020.

Utsettelsen av valget har satt i gang en opphetet debatt om hvordan situasjonen skal løses. I stedet for å føre en dialog med opposisjonen om mulige løsninger, valgte Abiy å ta saken til parlamentet, hvor hans parti har flertall. Parlamentet søkte råd i konstitusjonsrådet, som anbefalte å utsette valget. I juni besluttet parlamentet å forlenge mandatperioden for regionale og føderale regjeringer, og å

⁶ En av hovedforfatterne av Transitional Charter, overgangskonstitusjonen som ble vedtatt i juli 1991, var Leencho Lata, leder av OLF (Tronvoll, e-post desember 2020).

utsette valgforberedelsene til covid-19-pandemien er under kontroll, noe som i praksis vil si på ubestemt tid (Lemma 2020).

Deler av den etiopiske opinionen mener at Abiy utnytter covid-19-situasjonen til å konsolidere egen makt og forlenge sin regjeringstid og svekke opposisjonen (Lemma 2020), mens andre mener at valget ikke kan gjennomføres under nåværende omstendigheter. Utsettelse av valget er en av faktorene som har bidratt til å forsterke de politiske spenningene, og svekke tilliten mellom styresmaktene og opposisjonen i Etiopia.

2.3.1 Valggjennomføring i Tigray, etterfulgt av væpnet konflikt med føderalmyndighetene

Den regionale regjeringen i Tigray forkastet beslutningen om å utsette valget på ubestemt tid, og gjennomførte valg den 9. september 2020. TPLF vant valget med 98,2 % av stemmene (Ekubamichael 2020).

I en TV-sendt tale i september 2020 avviste statsminister Abiy at føderale myndigheter ville gripe militært inn i Tigray, men omtalte valget som en «bløff» (diplomatisk kilde, e-post september 2020). Forholdet mellom TPLF-dominerte regionale myndigheter og føderale myndigheter ble stadig mer fastlåst. Da TPLF angrep en militærbase tilhørende Northern Command av ENDF (Ethiopian National Defence Force) i det de selv omtaler som et forebyggende angrep (Al Jazeera 2020), ga Abiy ENDF ordre om å slå tilbake. Telefonlinjer og internett har vært avslått siden føderale myndigheter gikk til aksjon, og informasjonstilfanget fra Tigray er begrenset. Den militære konflikten er urovekkende, og kan få alvorlige konsekvenser ikke bare for Etiopia, men for hele regionen.

3 Menneskerettighetssituasjon i Oromia

Menneskerettighetssituasjonen i Oromia har forverret seg i takt med utviklingen i resten av Etiopia, særlig fra andre halvdel av 2019. I dette kapitlet gjennomgår vi de viktigste menneskerettighetsutfordringene i Oromia de siste to årene. For å gi kontekst til dette, går vi først gjennom de viktigste politiske aktørene i Oromia og de viktigste hendelsene i perioden 2019-2020.

3.1 Misnøye og brutte forventninger i Oromia

Det er en utbredt oppfatning blant oromoene at de som gruppe har blitt marginalisert og diskriminert av de amhara-dominerte sentralmyndighetene under keisertiden og Derg-regimet, og av tigrayene under EPRDF (Landinfo 2017,

s. 12). Følelsen av at andre tar seg til rette på deres bekostning har vært en viktig årsak til sosial mobilisering og protester blant oromo-ungdom de siste par tiårene, og særlig de store protestbølgene fra 2015, som til slutt førte til et maktskifte internt i EPRDF. Valget av Abiy, som selv er oromo, til statsminister, skapte en forventning i oromo-befolkningen om at de skulle få større lokalt selvstyre, og en innflytelse på føderalt nivå som matcher regionens befolkningsmessige tyngde på nesten 40 % av landets innbyggere.⁷

Ungdom av oromo-opprinnelse, som var drivkraften i protestbevegelsen, anså seg selv som avgjørende for å ha brakt Abiy til makten. Den første tiden av Abiys regjeringstid var preget av entusiasme og fremtidshåp, og det rådet en «Abiy-mania» i Etiopia, også i Oromia. Etter hvert har skuffelse over utviklingen ført til at det har oppstått betydelig opposisjon til Abiy og hans regjering i Oromia (Østebø & Tronvoll 2020b, s. 4–7). Følelsen av å ha blitt sviktet av dem de har vært med på å bringe til makten, har vært en av hovedårsakene til mobiliseringen blant ungdom i Oromia, særlig det siste året. I tillegg til misnøye mot de føderale myndighetene, retter protestene seg først og fremst mot amharer (som representanter for den historiske herskerklassen) og tigrayer (som representanter for makthaverne i TPLF mellom 1991 og 2018).

Andre etniske grupper og utenforstående observatører utfordrer fremstillingen om at oromo-befolkningen er en marginalisert og undertrykket gruppe. International Crisis Group (2019, s. 14) viser til dilemmaet som ligger i at det å møte oromoenes krav, kan bli møtt med tilsvarende krav fra andre etniske grupper.

3.2 Aktører

Under følger en kort gjennomgang av de mest sentrale aktørene i det politiske landskapet i Oromo-regionen. Gjennomgangen er ikke uttømmende, men er ment som bakgrunnsinformasjon til punkt 3.3 – 3.10.

3.2.1 Oromo Federalist Congress (OFC)

Oromo Federalist Congress er en sammenslåing av Oromo Federalist Democratic Movement (OFDM) og Oromo People's Congress (OPC). I januar 2020 gikk OFC inn i koalisjonen Gamtaa sammen med OLF og Oromo National Party (ONP) (Abera 2020). I 2019 annonserte Jawar Mohammed at han ville stille som

⁷ Regionalstaten Oromia utgjør 34 % av Etiopias areal, og oromoer utgjør 37 % av Etiopias befolkning (UNICEF 2019).

kandidat for partiet ved neste valg. Med den populære Jawar på laget, er OFC en viktig utfordrer til Abiy ved neste valg, særlig i Oromia (Atoma 2020).⁸

3.2.1.1 Jawar Mohammed

Jawar Mohammed er en sentral oromo-aktivist og grunnleggeren av Oromo Media Network (OMN). I et intervju med Al Jazeera i 2013 uttalte Jawar at han «først og fremst er oromo, deretter etiopier», noe som utløste en polarisert debatt (Atoma 2020). «Jeg er først og fremst oromo» ble et politisk slagord brukt i Jawars mobilisering, først i diasporaen i USA, deretter i Etiopia. Jawars medieplattform OMN utviklet seg til å bli en viktig kanal for oromo-nasjonalistisk ideologi.⁹

Jawar støttet Abiy og hans reformagenda ved maktskiftet i 2018. Med tiden har han blitt en av Abiys sterkeste kritikere, og er motstander av Prosperity Party og medemer-filosofien. Ifølge Østebø (2020) anses Jawar som en viktig figur for den såkalte qeerroo-bevegelsen, selv om de reelle koblingene er ukjente. Han har stor mobiliseringskraft i oromo-befolkningen, spesielt blant ungdom, noe som særlig kom til syne under hendelsene i oktober 2019 og i forbindelse med drapet på Hachalu Hundessa (se punkt 3.3.1 og 3.3.4). Mange ikke-oromoer anser ham som en splittende skikkelse, og holder ham direkte eller indirekte ansvarlig for uroen i kjølvannet av drapet på Hachalu i juni 2020.

Jawar er kandidat for OFC ved neste valg, men har sittet i varetekt siden 30. juni 2020, siktet for blant annet terrorhandlinger. Jawar mener selv at siktelsen er politisk motivert, og at myndighetene ønsker å ramme ham fordi han er en sterk kandidat ved neste valg (BBC 2020).

3.2.2 Qeerroo

Qeerroo-bevegelsen (qeerroo betyr ung, ugift mann på oromo-språket) er navnet på den oromo-baserte ungdomsbevegelsen som var drivkraften i protestene fra 2014 som endte med at Abiy tok over som statsminister i 2018. Bevegelsen kjemper blant annet for større politisk frihet og for at oromoene skal bli bedre representert på føderalt nivå. Bevegelsen var en nøkkellalliert for Abiy da han ble statsminister i 2018, og ettersom qeerroo-bevegelsen selv oppfatter at de spilte en viktig rolle i å få ham til makten, hadde de store forventninger til at oromoene skulle få større makt og innflytelse under en statsminister som selv er oromo

⁸ Landinfo går ikke videre inn på etiopiske partier i dette temanotatet. For en oversikt over partilandskapet per mai 2019, se for eksempel Kiruga 2019. Det er ventet at det vil skje endringer i partilandskapet i forbindelse med gjennomføringen av valget. Det er også sannsynlig at enkelte opposisjonspartier ikke vil stille til valg dersom deres ledere fortsatt sitter fengslet.

⁹ Da OMN ble lansert i 2013, uttalte Jawar at «nå har vi frigjort Oromias luftbølger. De neste årene vil vi frigjøre landet» (Atoma 2020).

(Østebø 2020). Nå har stemningen snudd, og bevegelsen kjenner seg sveket av det nye maktapparatet, som mange oppfatter at har snudd seg bort fra den basen som førte dem til makten.

Spørsmålet er hvorvidt, og i tilfelle på hvilken måte, queerroo-bevegelsen er organisert. Det kan virke som om bevegelsen utgjøres av mange mindre, lokale grupper, som velger sine ledere lokalt, og som opererer på forskjellig måte i ulike nabolag. De ulike gruppene synes å være i konkurranse med hverandre om knappe lokale ressurser og posisjoner, og de synes også å være splittet etter etnisk undergruppe og religion, som i Robe Bale der kristne oromoer fra Shoa konkurrerer med muslimske oromoer fra Arsi (Østebø 2020).

Queerroo-gruppene har betydelig makt og innflytelse lokalt i Oromia-regionen, særlig i rurale områder. Dette kom ifølge Østebø (2020) klart fram under den såkalte «week of rage» etter irrecha-hendelsen i oktober 2016¹⁰, da queerroo-grupper overtok lokaladministrasjonen (kebelen) flere steder. I maktvakuumet før og etter Abiys maktovertagelse, da lokale myndighetsstrukturer var i oppløsning mange steder, spilte queerroo-grupper en viktig rolle i å opprettholde lov og orden i mange rurale områder i Oromia.

Queerroo-bevegelsen har vist, både i forbindelse med protestbevegelsene i 2014–2016, i forbindelse med hendelser som det påståtte drapskomplottet mot Jawar Mohammed i oktober 2019 og urolighetene i kjølvannet av drapet på Hachalu Hundessa i juni 2020, at de, både som enkeltgrupper og samlet, har betydelig evne til å mobilisere frustrert ungdom, både mot lokale og føderale myndigheter, og til å angripe andre etniske grupper, som amhara og gurage (Etiopia-ekspert, webinar i regi av EASO, oktober 2020).

3.2.3 Oromo Liberation Front (OLF) og Oromo Liberation Army (OLA)

Oromo Liberation Front (OLF) ble grunnlagt i 1973 med formål om frigjøring av oromo-folket fra det de oppfattet som et abessinsk kolonistyre. Sammen med TPLF og EPLF var OLF med på å felle Derg-regimet i 1991, og var en del av

¹⁰ Irrecha er oromoenes viktigste høytid, en høsttakkefest som markerer avslutningen på regntiden og starten på innhøstningen. Høytiden feires over hele Oromia, men hovedfeiringen er i Bishoftu, en by noen mil fra Addis Abeba. Etter flere års protester var det et sterkt nærvær av sikkerhetsstyrker under irrecha-feiringen i Bishoftu i 2016, noe som bidro til å gjøre stemningen hissig. Da sikkerhetsstyrkene brukte tåregass og avfyrte skudd, spredde det seg panikk i den store folkemengden som var samlet, og et ukjent antall mennesker (trolig flere hundre), ble drept. Dette førte til et enormt sinne i Oromia, hvor demonstranter angrep offentlige bygninger og privat eiendom i det som omtales som en «week of rage». Hendelsene førte til at myndighetene erklærte unntakstilstand, og forsterket hærens tilstedeværelse i Oromia og i resten av landet (HRW 2016a, 2016b). Gitt den spente situasjonen i Oromia, var det knyttet bekymring til mulig uro i forbindelse med irrecha-feiringen 3.–4. oktober 2020, men det er ikke meldt om større hendelser.

overgangsregjeringen, som de trakk seg fra allerede i 1992. OLF erklærte væpnet kamp mot EPRDF-regimet og innledet en lavintensiv geriljakrig mot myndighetene. Den militære kapasiteten til OLA (Oromo Liberation Army), OLFs militære ving, var begrenset, og gruppen utgjorde en begrenset militær trussel mot myndighetene. Likevel ble påstander om OLF-tilknytning, reell eller tillagt, brukt som et verktøy av myndighetene til å slå ned på politisk opposisjon i Oromia. 2000-tallet var preget av intern splid i OLF, og etter Etiopia-Eritrea-krigen i 1998–2000, etablerte OLF-lederskapet seg i eksil i Asmara (SNL 2017). OLF var lenge forbudt og stemplet som en terrororganisasjon, men i 2018 inngikk OLF en fredsavtale med regjeringen og forpliktet seg til å føre en fredelig kamp for oromo-folket (Landguiden 2020a).

Det politiske partiet OLF, ledet av Daoud Ibsa, opplyser å ha brutt med de væpnede gruppene, og søker samarbeid med myndighetene og andre politiske partier i Oromia (International Crisis Group 2019, s. 3). Hvorvidt bruddet med de væpnede fraksjonene er reelt eller en taktisk manøver, er imidlertid uklart (Tronvoll, vitnemål i Oslo tingrett mai 2020).

OLA er i dag splittet i ulike fraksjoner som alle hevder at de er «det ekte OLF». Den viktigste utbrytergruppen synes likevel å være OLF Shane. Ifølge kildene til den svenske landinformasjonsenheten Lifos (2020, s. 28) er det uklart hvor store de ulike gruppene er, hvem de ledes av, og hvilke relasjoner de ulike fraksjonene har til hverandre.

De ulike OLA-fraksjonene har i dag trukket seg tilbake til vanskelig tilgjengelige områder hvor de driver en lavintensitetskrig mot den etiopiske hæren i de vestre delene av Oromia, hovedsakelig i Wellega-området. Målet for OLA-fraksjonene er politi og den føderale hæren (Lifos 2020, s. 15).

3.2.4 Myndighetsaktører

Etiopia er en føderal stat, hvor den enkelte regionalstat har valgt regionalforsamlinger og egne sikkerhetsstyrker. For utenforstående er det i mange sammenhenger vanskelig å identifisere hvorvidt kilder omtaler føderale eller regionale myndigheter, politi eller militære styrker når de redegjør for hendelser.

Den føderale etiopiske hæren (ENDF) er en av Afrikas mest velorganiserte styrker, og har framstått som en viktig multietnisk aktør i Etiopia (Lifos 2020, s. 20). De regionale sikkerhetsstyrkene, herunder spesialpolitistyrker, er dominert av bestemte etniske grupper. Mens de ulike regionale sikkerhetsstyrkene tidligere var relativt lojale til føderale myndigheter, framstår de i dag i stadig større grad som en «stat i staten», som først og fremst har lojalitet til egen delstatsmyndighet (Etiopia-ekspert, seminar i regi av EASO, november 2019). I et

menneskerettighetsperspektiv gjør de mange ulike myndighetsaktørene det vanskelig å plassere ansvar for menneskerettighetsbrudd.

3.3 Viktige hendelser i 2019 og 2020

Under følger en oversikt over de mest sentrale hendelsene fra midten av 2019 og fram til september 2020, med hovedvekt på forhold knyttet til Oromia. Oversikten er ikke uttømmende, men omtaler hendelser som i særlig grad har hatt betydning for den politiske og menneskerettslige utviklingen i Oromia det siste året.

3.3.1 Opptøyer i oktober 2019 etter et påstått planlagt drapsforsøk på Jawar

86 mennesker ble drept i voldsomme sammenstøt i Addis Abeba, Dire Dawa, Harar og i andre mindre byer i Oromia 23.–26. oktober 2019. Uroen kom som en følge av at Jawar Mohammed meldte på sosiale medier at myndighetene hadde fjernet sikkerhetsvaktene utenfor huset hans og satt ham i fare, noe politiet har avvist. Protestene spredde seg raskt fra Addis Abeba til byer i Oromia og Harar. Ifølge tall fra myndighetene ble til sammen 86 personer drept i sammenstøtene, hvorav ti i konfrontasjoner med sikkerhetsstyrker. Et ukjent antall mennesker ble skadd, og eiendom plyndret og ødelagt (HRW 2020b).

3.3.2 Kidnapping av amhara-studenter på et universitet i Oromia

I november 2019 ble et trettital student, de fleste av dem amharer, bortført fra Dembi Dolo-universitetet i Kelem Wellega-sonen i Oromia. En av de bortførte studentene som klarte å komme seg unna, opplyste at det var en OLF-gruppe som sto bak bortføringen. 17 personer skal ha blitt tiltalt for bortføringen. Myndighetene har fått kritikk for å ha forsøkt å dysse ned hendelsene i frykt for å forsterke de etniske konfliktene i landet (Ezega News 2020; Landguiden 2020b).

Etnisk motivert vold på universitetene har vært et nasjonalt problem i Etiopia i lengre tid, og situasjonen har blitt forverret etter 2019. Tolv personer er bekreftet drept som følge av sammenstøt på universitetene, og 35 000 studenter har blitt bedt om å reise hjem på grunn av sikkerhetssituasjonen (diplomatisk kilde, e-post mars 2020; Tissot 2020).

3.3.3 Bombeangrep i Ambo

23. februar 2020 gikk en bombe av i byen Ambo, ti mil fra Addis Abeba, i forbindelse med en demonstrasjon til støtte for Abiy. Et trettital mennesker ble skadet. Seks personer med antatte koblinger til en OLA-fraksjon, ble anholdt og mistenkt for å ha stått bak angrepet (Landguiden 2020b).

3.3.4 Drapet på Hachalu Hundessa

29. juni 2020 ble artisten Hachalu Hundessa skutt i Addis Abeba. Hachalu var en av Etiopias største stjerner, og et viktig kulturelt og politisk symbol for oromo-befolkningen. Sangene hans regnes som lydsporet til protestbølgene i 2016–2018, som ble ledet an av oromo-ungdommer.

Da drapet på Hachalu ble kjent, brøt det ut store opptøyer i Addis og i andre byer i Oromia. I sentrum av opptøyene sto oromo-nasjonalister som krevde at sangeren skulle begraves i Addis, og ikke i hans hjemby Ambo, ti mil vest for hovedstaden, slik myndighetene planla. Urolighetene økte i omfang da Jawar Mohammed og hans følge ble anholdt mens de skal ha forsøkt å få båren tilbake til hovedstaden. Jawars vakter skal ha drept en føderal polititjenestemann, og politiet skal ha funnet våpen og radiosendere i bilene deres.

Oromo-ungdom bevæpnet seg med kjepper og macheter og angrep butikker og annen eiendom som tilhørte andre etniske grupper, særlig amhara. Ifølge intervjuobjektene til The Guardian-journalist Tom Gardner (2020) framsto angrepene i mange tilfeller som målrettede angrep på ikke-oromoer. Sterke og oppildnende meldinger og konspirasjonsteorier sirkulerte på internett og på OMN, en viktig kanal for formidling av oromo-nasjonalisme. Symboler på den etiopiske staten, som for eksempel statuer av Ras Makonnen, general under keiser Menelik II, ble revet ned, blant annet i Harar og av diaspora-miljøet i London (Stranger 2020).

Ifølge tall fra etiopisk politi (som sitert i Amnesty 2020c) ble minst 177 mennesker drept og flere hundre skadd i forbindelse med opptøyene. 10 000 mennesker flyktet fra hjemmene sine, hovedsakelig som følge av angrep fra oromo-demonstranter og mobber. Et sted mellom 7000 og 9000 personer, hovedsakelig oromoer, ble anholdt i dagene etter Hachalus død.

I henhold til en rapport fra den anerkjente etiopiske menneskerettighetsorganisasjonen Ethiopian Human Rights Commission (EHRC) fra januar 2021, ble 123 personer drept og minst 500 skadd på 40 ulike steder under opptøyene som varte fra 29. juni til 2. juli 2020. Av disse ble 35 drept og 306 skadd av sivile deltagere i demonstrasjonen, mens 76 ble drept og 190 skadd av sikkerhetsstyrker (EHRC 2021, s. 1). I tillegg ble 6468 personer fordrevet fra hjemmene sine, og minst 900 boliger, butikker og biler brent ned, plyndret eller vandalisert (s. 2). Ifølge EHRC var en del av angrepene målrettede mot etniske amharer. Myndighetenes respons varierte fra sted til sted. I noen tilfeller var sikkerhetsstyrkenes respons adekvat, men de andre steder ikke grep inn, eller svarte med uproporsjonal voldsbruk (s. 3-4).

Myndighetene fikk etter hvert kontroll over situasjonen, blant annet gjennom å forsterke det militære nærværet i Oromo-regionen. Mens mange, herunder mange

amharer, roser myndighetene for en rask og hard reaksjon for å gjenopprette ro og orden, er andre av den oppfatning at de mange anholdelsene er en del av myndighetenes strategi for å svekke opposisjonen i forkant av valget (Deutsche Welle 2020). Oromo-ungdommenes målrettede angrep på etniske minoriteter har bidratt til ytterligere polarisering mellom etniske grupper, særlig mellom oromo og amhara. Myndighetenes anholdelser og arrestasjoner av oromoer førte på sin side til at mange oromoer igjen mistet tillit til de føderale myndighetene.

3.4 Militær konflikt mellom OLA og den etiopiske hæren i Vest- og Sør-Oromia

I Vest-Oromia (Horo Guduru, Vest-Wellega, Øst-Wellega, Qelem Welega) og Sør-Oromia (Øst-Guji, Vest-Guji og Borana) har sikkerhetssituasjonen vært spent siden januar 2019 som følge av trefninger mellom fraksjoner av OLA og den etiopiske hæren. I disse områdene har den etiopiske hæren etablert to kommandoposter for å koordinere operasjonene til ENDF, føderalt og regionalt politi og den regionale sikkerhetsmyndigheten, som kontrollerer lokale kebele-militser (Amnesty International 2020c, s. 14). Amnesty International (2020c) har dokumentert omfattende menneskerettighetsbrudd i forbindelse med sikkerhetsstyrkenes motoffensiv mot de OLA-fraksjonene som ikke aksepterer fredsavtalen som ble inngått mellom OLF og myndighetene i 2018. De mest alvorlige forholdene som Amnesty (2020c, s. 5–6) har avdekket, er:

- I Øst- og Vest-Guji ble minst 39 personer utenomrettslig drept av etiopiske sikkerhetsstyrker.
- I Øst- og Vest-Guji ble tusenvis av reelle eller antatte OLA-krigere og medhjelpere anholdt og brakt til lokale politistasjoner, til den militære treningsleiren i Tolay og til den militære politihøyskolen i Sanqale. Mange ble holdt tilbake i flere måneder for «omskolering» under svært vanskelige forhold, herunder tortur.
- Innbyggere i Goro Dola-distriktet i Øst-Guji ble tvangsflyttet i forbindelse med militæroperasjonene.
- Som et ledd i den militære strategien, ble alle kommunikasjonslinjer, herunder telefon og internett, slått av i flere måneder i Vest- og Sør-Oromia.

3.4.1.1 Vold mot myndighetspersoner og sivile begått av OLA-fraksjoner

OLA-fraksjoner har stått bak en rekke angrep på lokale myndighetspersoner, som drapet på lederen av sikkerhetstjenesten i Oromia i februar 2020 og kidnappingen av rektoren på Dembi Dollo-universitetet i januar 2019 (U.S. Department of State 2020). Gruppene står bak vinningskriminalitet, slik som bankran og angrep på kjøretøy (Etiopia-ekspert, seminar i Bern i regi av EASO, november 2019).

Beskyttelse av lokale myndighetspersoner og sivile mot vold og kriminalitet begått av OLA-fraksjoner og å gjenopprette ro og orden, er myndighetenes hovedbegrunnelse for militæroperasjonene i området.

I november 2020 ble minst 54 personer drept i landsbyen Gawa Qanqa i Guliso-distriktet i Vest-Wellega. Regionale myndigheter i Oromia opplyser at OLA-fraksjoner skal stå bak massakren, men ifølge Tronvoll (e-post, desember 2020), er det fortsatt uklart hvem som står bak massakren. Drapene skjedde dagen etter at den føderale hæren hadde trukket seg ut av området. Angrepet skal ha vært et målrettet angrep på amharer (Amnesty International 2020d).

3.5 Demonstrasjoner og uroligheter

Som tidligere nevnt, er det politiske klimaet i Etiopia generelt, og Oromia spesielt, spent og polarisert. Mange demonstrasjoner ender i voldsbruk, både mellom sivile parter (ofte mellom etniske grupper), og mellom sivile og sikkerhetsstyrker. Det er ikke uvanlig med arrestasjoner og, i noen tilfeller, tap av menneskeliv. Under følger en kort gjennomgang av de viktigste menneskerettslige utfordringene som oppstår i forbindelse med demonstrasjoner og opptøyer.

3.5.1 Politibrutalitet i forbindelse med demonstrasjoner

Etiopisk politikk og ordskifte er polarisert og konfliktorientert. Opposisjonen er svak og fragmentert, og evner i liten grad å kommunisere klare politiske mål. I stedet for å drive tradisjonelt partipolitisk arbeid, bruker innflytelsesrike aktører splittende retorikk, og mobiliserer til etnisk baserte demonstrasjoner, uro og vold. Disse protestene er gjerne kaotiske og voldelige, og utarter ofte til opptøyer med tap av menneskeliv og skade på eiendom. Myndighetene har ved flere anledninger svart med å slå demonstrasjonene tilbake for å gjenvinne kontroll over situasjonen, ofte med maktutøvelse. Dette forsterker i sin tur konflikten og bidrar til eskalering:

State-driven violence is a major contributor to localized violence in Oromia. Aggressive and hostile policing, mass arrest of activists, indiscriminate and disproportionate use of lethal force to quell protests have all combined to create a combustible environment of siege that stokes counter-violence (Abdi 2020).

Ved flere anledninger har etiopiske sikkerhetsstyrker svart med maktbruk, og i noen tilfeller vold, i forbindelse med forsøk på å slå ned opptøyer og gjenopprette ro og orden. Følgende er eksempler på voldsbruk fra politiet i forbindelse med demonstrasjoner og opptøyer:

- I forbindelse med opptøyene i oktober 2019, ble seks demonstranter drept og 37 skadd da det regionale politiet i Oromia brukte tåregass og skjøt med skarp ammunisjon i Ambo. Ifølge påtalemyndigheten mistet også politifolk livet i sammenstøtene (HRW 2020b).
- I februar 2020 ble en person drept da Oromias spesialpolitistyrker angrep tilhengere under åpningen av OLFs partikontor i Welenchiti med tåregass og skarpe skudd, og flere ble skadd da politiet slo oppmøtte tilhengere med stokker (Amnesty International 2020a).

3.5.2 Masseanholdelser og arrestasjoner

Etiopisk politi og sikkerhetsstyrker har, ved flere anledninger etter 2018, foretatt masseanholdelser og arrestasjoner i forbindelse med demonstrasjoner som utarter til voldelige opptøyer.

I forbindelse med opptøyene etter drapet på Hachalu Hundessa i juni 2020, ble 9000 personer anholdt av myndighetene på ulike steder i Addis Abeba og Oromia.¹¹ Det finnes begrenset informasjon om hvilken profil de anholdte hadde, og hva som har skjedd med dem. Amnesty (2020c) opplyste at per juli 2020 ble «mange» anholdte fortsatt holdt på ukjent sted, uten at de presiserer antall eller hvem de sikter til. En diplomatisk kilde (e-post, september 2020) og en Etiopia-ekspert (Etiopia-webinar i regi av EASO, oktober 2020) «antar» at de anholdte ble løslatt etter kortere tid, men viser til at kildetilfanget er begrenset på dette punktet.

Det er også uklart hvorvidt anholdelsene var vilkårlige og brukt som et verktøy av myndighetene til å få opptøyene under kontroll, eller om anholdelsene er mer målrettede mot den politiske opposisjonen.

3.5.3 Arrestasjoner og rettsforfølgelse av politiske ledere og aktivister

Etiopiske myndigheter har ved flere anledninger etter mai 2018 anholdt kjente politiske opposisjonelle, fra hele det politiske spekteret.

Ifølge en godt oppdatert Etiopia-ekspert (Etiopia-webinar i regi av EASO, oktober 2020) ble følgende profiler arrestert i forbindelse med hendelsene i juni 2020 og de påfølgende månedene (kilden understreker at listen ikke nødvendigvis er uttømmende):

¹¹ Ifølge en Etiopia-ekspert (webinar i regi av EASO, oktober 2020) kan antall anholdte ha vært så mange som 30 000, men dette er ikke dokumentert.

- Jawar Mohammed, Bekele Gerba og 23 andre lederprofiler i OFC er tiltalt for blant annet oppfordring til vold og terrorisme, og sitter fortsatt i varetekt.
- Eskinder Nega og 2-4 andre personer tilknyttet Balderas er tiltalt for terrorisme, og sitter fortsatt i varetekt.
- Shigut Geleta og et ukjent antall OLF-profiler ble anholdt, og senere løslatt.
- Lidetu Ayalew fra EDP ble anholdt for ulovlig våpenbesittelse, og senere løslatt.

Mens opposisjonen mener at arrestasjonene er politisk motiverte, anser statsminister Abiy de arresterte som «farlige demagoger», som gjennom å fyre opp under etnisk og religiøs konflikt, setter millioner av menneskeliv i fare:

Recently Ethiopia has been in the news for the wrong reasons. Individuals and groups, disaffected by the transformations taking place, are using everything at their disposal to derail them. They are harvesting the seeds of inter-ethnic and inter-religious division and hatred. [...] The government has taken swift measures to enforce the rule of law by bringing perpetrators and their backers to justice. [...] They stoke conflict along ethnic and religious lines, they unleash violent ethnic vigilante groups and they use irresponsible media outlets to fan hatred and ethnic division. In doing so, these groups imperil the lives and security of millions (Ahmed 2020).

3.5.4 Reaksjoner mot «ordinære» OLF-medlemmer

Som det framkommer i punkt 3.4, har blant annet Amnesty International (2020b) dokumentert omfattende menneskerettighetsbrudd mot reelle eller antatte OLF-/OLA-tilhengere og sympatisører i Vest- og Sør-Oromia.

Spørsmålet om hvorvidt, og i tilfelle i hvilket omfang, etiopiske regionale og føderale myndigheter reagerer mot «ordinære» OLF-medlemmer og sympatisører utenfor dette området, er et kontroversielt spørsmål.¹²

Informasjonsbildet framstår, slik Landinfo vurderer det, som uoversiktlig. Det er ofte vanskelig å avgjøre hvorvidt kilder refererer til én og samme hendelse, eller flere separate hendelser. Kildene bruker ofte upresise tallfestinger som «tusenvís» av arresterte, og presiserer ofte ikke ytterligere omstendigheter rundt arrestasjonene, som for eksempel hvilken profil de anholdte skal ha hatt, hvor lenge de satt i varetekt, og når de eventuelt ble løslatt. En annen utfordring er at

¹² Et ordinært OLF-medlem eller sympatisør defineres her som en person med koblinger til det politiske partiet OLF, men som ikke deltar i væpnet kamp mot etiopiske myndigheter.

begrepene «OLF» og «OLA» brukes om hverandre i kildematerialet, noe som gjør det vanskelig å skille hvorvidt hendelsene som omtales omhandler (reelle eller antatte) OLA-krigere som kjemper mot myndighetene med væpnede midler, eller «ordinære» OLF-medlemmer som arbeider innenfor lovlige politiske rammer.

I stedet for å liste opp de mange rapporterte hendelsene, presenteres derfor noen generelle fremstillinger om reaksjoner mot OLF-medlemmer og sympatisører.

Ifølge OLF-talsperson Shigut Geleta (som gjengitt i Lifos 2020, s. 30) har etiopiske myndigheter systematisk forfulgt aktivister fra OLF. Tusentalls medlemmer og sympatisører er arrestert, hvorav 1700 bare i Addis Abeba og omegn.

I juni 2020 uttalte OLF, gjennom en uttalelse fra organisasjonen Unrepresented Nations & Peoples Organization (UNPO), som de er medlem av, at militære styrker slo ned på alle som ble anklaget for å være medlem av eller støtte OLF i forbindelse med drapet på Hachalu Hundessa. Også intellektuelle, forretningsmenn og ansatte i politi- og sikkerhetsstyrker med oromo-bakgrunn skal ifølge samme kilde ha blitt fengslet (UNPO 2020).

Kilder som Lifos (2020, s. 30) har intervjuet, nyanserer imidlertid bildet. En kilde opplyser at graden av utsatthet på grunn av kobling til OLF varierer, mens en annen kilde opplyser at OLF-medlemmer av lavere grad kjenner seg relativt sikre i Addis Abeba.

Tronvoll (e-post, desember 2020) opplyser at han observerte en økende grad av målrettede angrep på antatte OLF-tilhengere, og kollektiv avstraffelse av befolkningen, i Oromia generelt og i Wellega spesielt, under feltarbeid i Oromia på våren og sommeren 2020. I dette området er grensen mellom OLF (Shane) og den ordinære befolkningen ifølge kilden mer eller mindre visket ut, og alle kan potensielt bli stemplet som OLF. Tronvoll opplyser videre at jo mer omfattende den folkelige kritikken mot regionale og føderale myndigheter er, jo flere blir anklaget for forbindelser med OLF/OLA. Anklager om OLF-/OLA-tilhørighet blir dermed en merkelapp som kan brukes for å ramme enhver form for opposisjon, uavhengig av hvorvidt personer eller grupper reelt sett er knyttet til OLF/OLA eller ikke.

3.6 Målrettede angrep på etniske minoriteter i Oromia

Ved flere anledninger skal ulike aktører med oromo-bakgrunn ha stått bak målrettede angrep på etniske minoriteter, særlig amharer og gurage, i Addis Abeba og andre steder i Oromia (Etiopia-ekspert, webinar i regi av EASO, november 2020). Blant de mest alvorlige hendelsene kan nevnes:

- I forbindelse med drapet på Hachalu Hundessa ble et ukjent antall personer med amhara-opprinnelse utsatt for målrettede angrep fra grupper av oromo-ungdom (ofte omtalt som qeerroo) i Addis Abeba og flere andre steder i Oromia. Et ukjent antall ble drept, og eiendom tilhørende amharer ble plyndret og ødelagt. Regionale politi- og sikkerhetsstyrker skal ha unnlatt å gripe inn for å beskytte ofrene (Abera & Jelani 2020).
- I oktober 2020 ble minst 50 personer drept i det som skal ha vært et målrettet angrep på amharer i Guliso i Wellega-regionen. Massakren skal ha blitt utført av en fraksjon av OLA, og skal ha skjedd etter at den føderale hæren trakk seg ut av området (Amnesty 2020d).

Det at angrep skjer uten at regionale politi- og sikkerhetsstyrker griper inn, fører til at etniske minoriteter i Oromo-regionen føler seg utrygge og under angrep. De målrettede angrepene på amharer og gurage har ført til etableringen av lokale, etnisk baserte og væpnede selvforsvarsgrupper (Etiopia-ekspert, Etiopia-webinar i regi av EASO november 2020).

3.7 Ytringsfrihet

Etter 2018 har ytrings- og forsamlingsfriheten blitt betydelig bedre enn den var under tidligere regimer, og medier har i dag anledning til å bedrive regimekritisk journalistikk i langt større grad enn tidligere (se Landinfo 2020 for mer informasjon om forhold for journalister).

Imidlertid har etiopiske myndigheter reagert mot flere journalister den siste tiden.¹³ I forbindelse med drapet på Hachalu, raidet politiet kontorene til OMN, og anholdt fire journalister. Tre av dem er under etterforskning for å ha kringkastet «gjentatte oppfordringer til etnisk målrettede angrep som ledet til omfattende skade på eiendom, plyndring og drap på etniske minoriteter» (etiopisk påtalemyndighet, som sitert i CPJ 2020b, Landinfos oversettelse).

CPJ (2020b) melder også om andre tilfeller hvor journalister har blitt anholdt den siste tiden, både i Oromia og i andre regionalstater. Anholdelsene er i de fleste tilfeller knyttet til demonstrasjoner og uroligheter. Myndighetene mener at journalistene bidrar til å nøre opp under, eller direkte oppfordre til, etnisk basert konflikt og vold, og at de i realiteten er politiske aktivister, ikke journalister som følger ordinære presseetiske retningslinjer (Landinfo 2020).

Myndighetene innførte unntakstilstand 8. april 2020 som et ledd i å håndtere covid-19-pandemien. Human Rights Watch (HRW 2020a) er bekymret for at

¹³ Flere journalister skal ha blitt anholdt i forbindelse med konflikten i Tigray i november 2020 (Reuters 2020). Landinfo vil omtale konflikten i Tigray i et eget notat.

myndighetenes utvidede fullmakter vil kunne brukes til å begrense ytringsfriheten og ramme opposisjonen, slik slike bestemmelser ble brukt under tidligere regimer.

Den nye loven mot hatefulle ytringer og spredning av desinformasjon, vedtatt i februar 2020 (se Landinfo 2020 for mer informasjon om loven og forhold for journalister etter 2018), kan også brukes til å begrense ytringsfriheten. I april 2020 ble en journalist og en advokat anholdt for å spre desinformasjon om covid-19 (HRW 2020b), og journalister og opposisjonspolitikere har blitt anholdt for brudd på unntakstilstandens bestemmelser. Anholdelsene var kortvarige, og de anholdte er løslatt (diplomatisk kilde, e-post juli 2020).

3.7.1 Stengning av kommunikasjonslinjer

Etiopiske myndigheter har ved flere anledninger stengt mobilnett og tilgang til internett, både lokalt og nasjonalt. I Vest-Oromia ble internett avslått fra januar til mars 2020 i forbindelse med offensiven mot OLA-fraksjoner i området.

Myndighetene stengte også mobilnettet og blokkerte internett nasjonalt i 23 dager i forbindelse med urolighetene i kjølvannet av drapet på Hachalu i juni 2020 (CPJ 2020a). Stengning av kommunikasjonslinjer er en velkjent taktikk for å hindre mobilisering og demonstrasjoner. I august 2019 uttalte statsminister Abiy at «internett vil bli stengt [...] så lenge det anses nødvendig for å spare menneskeliv og skade på eiendom» (Getachew 2020, Landinfos oversettelse).

3.8 Forsamlings- og organisasjonsfrihet

Abiys maktovertagelse i 2018 medførte større forsamlings- og foreningsfrihet enn det som var tilfellet under tidligere regimer. I februar 2020 ble den kontroversielle Charities and Societies Proclamation fra 2009 erstattet av den nye Organization of Civil Societies Proclamation (se Landinfo 2020 for mer informasjon), noe som har medført at ikke-statlige organisasjoner i større grad enn tidligere har kunnet operere fritt. Det at tidligere forbudte partier har blitt lovlige, har også bidratt til å åpne det demokratiske rommet i Etiopia, og gitt tidligere ulovlige partier anledning til å drive ordinær politisk virksomhet, så lenge de avstår fra voldsbruk.

Imidlertid har etiopiske myndigheter ved noen anledninger begrenset forsamlings- og foreningsfriheten. Under følger noen eksempler på at myndighetene har grepet inn og hindret lovlig politisk virksomhet (listen er ikke uttømmende):

- I mars 2019 ble det politiske partiet Balderas (et hovedsakelig amhara-dominert parti ledet av Eskinder Nega) hindret i å holde pressekonferanse, og flere av organisatorene ble anholdt av regionalt politi, som mente pressekonferansen var ulovlig (Freedom House 2020).
- I februar 2020 raidet det regionale politiet OLFs partikontorer i Welenchiti. En person ble drept og flere skadd i raidet (Civicus 2020).

OLF mener at de ble angrepet på bakgrunn av politisk opposisjon, mens lokale myndigheter opplyser at de grep inn da det oppsto en krangel under arrangementet (Amnesty 2020a).

- I august 2020 ble det politiske partiet EZEMA (Ethiopian Citizens for Social Justice), et koalisjonsparti ledet av Berhanu Nega, ved to anledninger hindret i å holde pressekonferanse om at myndighetene skal ha stått bak ulovlig eiendomssalg i Addis Abeba (diplomatisk kilde, e-post august 2020; Freedom House 2020).
- I oktober 2020 ble boligen til OLFs leder Dawud Ibsa raidet av politiet mens han holdt en pressekonferanse hvor han skal ha lansert en plan om å etablere en overgangsregjering i Oromia fram til ordinære valg kan gjennomføres. Seks journalister og tre OLF-medlemmer skal ha blitt anholdt, og løslatt neste dag (diplomatisk kilde, e-post oktober 2020).

3.8.1 Covid-19 legger begrensinger på forsamlingsfriheten

Etiopia innførte forbud mot massesammenkomster i forbindelse med håndteringen av covid-19-pandemien i mars 2020. Dette rammer viktige kulturelle og religiøse feiringer, som meskel (helligdag i den ortodokse kirken) og irrecha (høsttakkefest i Oromia), og politiske markeringer og demonstrasjoner. I et spent og polarisert klima kan slike begrensninger oppfattes som et vikarierende motiv for å begrense politisk opposisjon, slik som myndighetenes restriksjoner i forbindelse med feiringen av oromoens høsttakkefest (irrecha) i oktober i år (HRW 2020c).

3.9 Internt fordrevne som følge av interetnisk konflikt

De siste årenes turbulente politiske situasjon, og lokale konflikter mellom etniske grupper, ofte om knappe ressurser, har ført til et stort antall internt fordrevne. Ifølge UNHCR (2020) befant det seg 592 057 internt fordrevne i Oromia per september 2020, mens 786 963 internt fordrevne har returnert til hjemstedet.¹⁴

Myndighetene har imidlertid fått kritikk for å vektlegge rask retur av internt fordrevne til hjemstedet, uten at forholdene nødvendigvis har ligget til rette for det (diplomatisk kilde, e-post februar 2020). Selv om myndighetene har forsikret at returen er frivillig og basert på internasjonale humanitære prinsipper, melder observatører om at mange har returnert mot sin vilje, at myndighetene kun i liten grad assisterer de som har blitt fratatt land og eiendeler, og at sikkerheten til

¹⁴ Tallet på internt fordrevne er et sensitivt spørsmål for etiopiske myndigheter, og må derfor tas med forbehold. Ikke alle forlater hjemstedet på grunn av konflikt og vold; et ukjent antall forlater hjemmene sine på grunn av naturkatastrofer, som flom og gresshoppesvermer.

utsatte grupper som kvinner og barn ikke blir tilstrekkelig ivaretatt (diplomatisk kilde, e-post mars 2020).

Lifos (2020, s. 41) og Tronvoll (e-post, desember 2020) har identifisert følgende områder hvor konflikter bidrar til et høyt antall internt fordrevne i Oromia og omkringliggende regionalstater:

- konflikten mellom regionene Somali og Oromia
- konflikten i Wellega-sonene i Oromia
- konflikten i Vest-Guji (Oromia) og Gedeo (SNNPR)
- konflikten mellom oromoer og somaliere i byen Moyale i Oromia, på grensen til Kenya
- Kamashi i Benishangul-Gumuz, mot grensen til Oromia.

Som det kommer fram av listen over, finner konfliktene hovedsakelig sted i grenseområder mellom regionalstater. Ifølge Lifos (2020, s. 11) fører den høye befolkningsveksten til at ulike etniske grupper vokser inn i hverandres geografiske områder, noe som skaper spenning mellom gruppene. Historiske etniske spenninger har kommet til overflaten igjen, og voldsnivået har ført til en internflyktningssituasjon som resulterte i at Etiopia hadde det største antallet internflyktninger i verden i 2019.

Voldelige konflikter mellom etniske grupper er hovedårsaken til tap av menneskeliv i Etiopia. Eskaleringen til vold kan skje raskt, gjerne på avsidesliggende steder, og det kan derfor være vanskelig for regionale og føderale myndigheter å gripe inn i tide. I flere konfliktsituasjoner anklages (regionale) myndigheter for manglende vilje til å gripe inn, for å «aktivt overse» konfliktsituasjoner og bevisst unnlate å gripe inn (diplomatisk kilde, august 2020), eller å ta del i konflikten selv for å drive ut andre befolkningsgrupper (Tronvoll, e-post desember 2020).

3.10 Religiøse konflikter

Ifølge Freedom House (2020) har religion i stadig større grad blitt en splittende faktor i Etiopia. Mange av konfliktene som beskrives i dette notatet, har religiøse undertoner, men bildet er komplekst fordi religion ofte sammenfaller med andre årsaker til konflikt, som etniske konflikter og landkonflikter. Som Østebø og Tronvoll (2020b, s. 12) understreker, må ikke religion i denne sammenhengen forstås som personlig tro, men som en kollektiv identitet.

Ifølge Freedom House (2020) har omfanget av angrep på religiøse symboler og gudshus økt de siste årene. Både ortodokse kirker, protestantiske kirker og moskeer har blitt angrepet, til tross for at statsminister Abiy har manet til dialog og forsoning mellom ulike trossamfunn.

4 Referanser

4.1 Skriftlige kilder

- Abdi, R. (2020, 13. august). The fracturing of the Oromo elite and return of Ethiopia's law and order state. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/in-depth-analysis-the-fracturing-of-the-oromo-elite-and-return-of-ethiopias-law-and-order-state/> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Abera, E. (2020, 4. januar). OFC, OLF and ONP Agree To Form "Coalition for Democratic Federalism". *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-ofc-olf-and-onp-agree-to-form-coalition-for-democratic-federalism/> [lastet ned 11. september 2020]
- Abera, E. & Jelani, B. (2020, 15. juli). Spate of targeted attacks, excessive use of force by security in Oromia leave death trails, destruction. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/in-depth-analysis-spate-of-targeted-attacks-excessive-use-of-force-by-security-in-oromia-leave-death-trails-destruction/> [lastet ned 18. november 2020]
- Ahmed, A. (2020, 17. september). Abiy Ahmed on the threats to Ethiopia's democratic transition. *The Economist*. Tilgjengelig fra <https://www.economist.com/by-invitation/2020/09/17/abiy-ahmed-on-the-threats-to-ethiopias-democratic-transition> [Betalingsstjeneste, lastet ned 18. november 2020]
- Al Jazeera (2020, 14. november). Ethiopia: Tigray forces target airports, threaten Eritrea. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2020/11/14/ethiopia-says-tigray-forces-fired-into-neighbouring-region> [lastet ned 7. desember 2020]
- Amnesty (2020a, 17. februar). Ethiopia: *Vendor killed, musician injured after police attack opposition supporters in Oromia*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/02/ethiopia-vendor-killed-musician-injured-after-police-attack-opposition-supporters-in-oromia/> [lastet ned 18. november 2020]
- Amnesty International (2020b, 29. mai). «Beyond Law Enforcement». *Human Rights Violations by Ethiopian Security Forces in Amhara and Oromia*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/documents/afr25/2358/2020/en/> [lastet ned 2. oktober 2020]
- Amnesty International (2020c, 18. juli). *Ethiopia: Account for all people arrested after Hachalu Hundesa's killing*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/07/ethiopia-account-for-all-people-arrested-after-hachalu-hundesa-killing/> [lastet ned 2. oktober 2020]
- Amnesty International (2020d, 2. november). *Ethiopia: Over 50 ethnic Amhara killed in attack on village by armed group*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/11/ethiopia-over-50-ethnic-amhara-killed-in-attack-on-village-by-armed-group/> [lastet ned 2. desember 2020]
- Atoma, B. (2020, 9. juli). Jawar Mohammed: The Ethiopian media mogul taking on Abiy Ahmed. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-53306091> [lastet ned 11. september 2020]
- BBC (2020, 21. september). Jawar Mohammed: Top Ethiopia opposition figure «proud» of terror charge. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-54236276> [lastet ned 24. september 2020]

- CIVICUS (2020, 26. mai). *Concern over crackdown on opposition and dissenters ahead of 2020 elections*. Johannesburg: CIVICUS. Tilgjengelig fra <https://monitor.civicus.org/updates/2020/05/26/concern-crackdown-opposition-and-dissenters-ahead-2020-elections/> [lastet ned 19. oktober 2020]
- CPJ (2020a, 30. juni). *CPJ condemns Ethiopian internet shutdown and Oromia Media Network raid*. Nairobi: CPJ. Tilgjengelig fra <https://cpj.org/2020/06/cpj-condemns-ethiopian-internet-shutdown-and-romia-media-network-raid/> [lastet ned 6. oktober 2020]
- CPJ (2020b, 12. august). *Authorities in Ethiopia detain four journalists, one media worker amid unrest*. New York: CPJ. Tilgjengelig fra <https://cpj.org/2020/08/authorities-in-ethiopia-detain-four-journalists-one-media-worker-amid-unrest/> [lastet ned 6. oktober 2020]
- Deutsche Welle (2020, 2. juli). Ethiopia: The killing of Hachalu Hundessa cuts deep. *Deutsche Welle*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/ethiopia-the-killing-of-hachalu-hundessa-cuts-deep/a-54024538> [lastet ned 1. september 2020]
- EHRC, dvs. Ethiopian Human Rights Commission (2021, 1. januar). *"I did not feel like we had a government". Violence & Human Rights Violations Following Musician Hachalu Hundessa's Assassination*. Addis Abeba: EHRC. Tilgjengelig fra https://drive.google.com/file/d/1oGkx-fFhTX_9AHolZjj8KwleWpyPZu5O/view [lastet ned 6. januar 2021]
- Ekubamichael, M. (2020, 11. september). TPLF wins regional election by landslide. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/news-tplf-wins-regional-election-by-landslide/> [lastet ned 7. desember 2020]
- Ezega News (2020, 18. juli). Ethiopian Court Charges 17 individuals for Kidnapping Dembi Dolo University Students. *Ezega News*. Tilgjengelig fra <https://www.ezega.com/News/NewsDetails/8024/Ethiopian-Court-Charges-17-individuals-for-Kidnapping-Dembi-Dolo-University-Students> [lastet ned 16. september 2020]
- Freedom House (2020). *Freedom in the World: Ethiopia*. Washington DC: Freedom House. Tilgjengelig fra <https://freedomhouse.org/country/ethiopia/freedom-world/2020> [lastet ned 19. oktober 2020]
- Gardner, T. (2020, 3. august). How a musician's death unleashed violence and death in Ethiopia. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2020/aug/03/how-a-musicians-death-unleashed-violence-and-death-in-ethiopia> [lastet ned 1. september 2020]
- Getachew, S. (2020, 24. juli). The internet is back on in Ethiopia but there's every chance it'll be off again soon. *Quartz Africa*. Tilgjengelig fra <https://qz.com/africa/1884387/ethiopia-internet-is-back-on-but-romo-tensions-remain/> [lastet ned 19. oktober 2020]
- HRW (2016a, 8. oktober). *Q & A: Recent Events and Deaths at the Irreecha Festival in Ethiopia*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/10/08/qa-recent-events-and-deaths-irreecha-festival-ethiopia> [lastet ned 24. september 2020]
- HRW (2016b, 11. oktober). *Anger Boiling Over in Ethiopia*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/10/11/anger-boiling-over-ethiopia> [lastet ned 24. september 2020]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2020a, 1. april). *Ethiopia: Justice Needed for Deadly October Violence*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2020/04/01/ethiopia-justice-needed-deadly-october-violence> [lastet ned 2. desember 2020]

- HRW (2020b, 6. mai). *Ethiopia: Free Speech at Risk Amid Covid-19*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2020/05/06/ethiopia-free-speech-risk-amid-covid-19> [lastet ned 16. september 2020]
- HRW (2020c, 29. september). *Ethiopian Forces should Show Restraint at Upcoming Festival*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2020/09/29/ethiopian-forces-should-show-restraint-upcoming-festival> [lastet ned 2. oktober 2020]
- International Crisis Group (2019, 16. desember). *Keeping Ethiopia's Transition on the Rails*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/283-keeping-ethiopias-transition-rails> [lastet ned 17. september 2020]
- Kiruga, M. (2019, 14. mai). Ethiopia opposition leader Berhanu Nega leads new party. *The Africa Report*. Tilgjengelig fra <https://www.theafricareport.com/12910/ethiopia-opposition-leader-berhanu-nega-leads-new-party/> [lastet ned 18. september 2020]
- Landguiden. *Etiopien: Politisk system* (sist endret 12. november 2020a). Stockholm: Utrikespolitiska instituttet. [Betalingsjeneste, lastet ned 29. desember 2020]
- Landguiden. *Kalendarium* (sist endret 25. desember 2020b). Stockholm: Utrikespolitiska instituttet. [Betalingsjeneste, lastet ned 29. desember 2020]
- Landinfo (2016, 19. september). *Demonstrasjoner og protester blant oromobefolkningen fra april 2014 til mai 2016*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Etiopia-Demonstrasjoner-og-protester-blant-orumobefolkningen-fra-april-2014-til-mai-2016.pdf> [lastet ned 16. oktober 2020]
- Landinfo (2017, 16. august). *Etiopia: Studentprotester fram til 2014*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Etiopia-Studentprotester-fram-til-2014.pdf> [lastet ned 25. november 2020]
- Landinfo (2019, 30. januar). *Etiopia: Politisk utvikling i 2018*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/01/Respons-Etiopia-Politisk-utvikling-i-2018.pdf> [lastet ned 8. desember 2020]
- Landinfo (2020, 2. april). *Etiopia: Forhold for journalister etter april 2018*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/04/Etiopia-respons-Forhold-for-journalister-etter-april-2018-02042020.pdf> [lastet ned 12. oktober 2020]
- Landinfo (2010, 5. mars). *Oromo i Etiopia: Politiske grupper og menneskerettigheter 2005-2010*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://www.landinfo.no/asset/1171/1/1171_1.pdf [lastet ned 15. oktober 2020]
- Lemma, T. (2020, 10. september). More questions than answers: Whither Ethiopia's transition? *African Arguments*. Tilgjengelig fra <https://africanarguments.org/2020/09/10/more-questions-than-answers-wither-ethiopias-transition/> [lastet ned 8. desember 2020]
- Lifos (2020, 14. mai). *Etiopien – Säkerhetsläget, politisk utveckling och utsatta grupper*. Norrköping: Lifos. Tilgjengelig fra <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=44315> [lastet ned 17. september 2020]
- Mosley, J. (2020, mars). *Ethiopia's Transition: Implications for the Horn of Africa and Red Sea Region*. Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute. Tilgjengelig fra <https://www.sipri.org/publications/2020/sipri-insights-peace-and-security/ethiopias-transition-implications-horn-africa-and-red-sea-region> [lastet ned 28. august 2020]

- Nobel Prize (2019, 11 oktober). *Nobels fredspris for 2019*. Oslo: Nobel Media. Tilgjengelig fra <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2019/61823-press-release-norwegian/> [lastet ned 7. desember 2020]
- Reuters (2020, 11. november). Ethiopian journalists arrested as Tigray conflict worsens, refugees flee to Sudan. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/ethiopia-conflict/ethiopian-journalists-arrested-as-tigray-conflict-worsens-refugees-flee-to-sudan-idUSL8N2HX0OG> [lastet ned 7. desember 2020]
- SNL, dvs. Store norske leksikon. *Oromo Liberation Front* (sist endret 14. november 2017). Oslo: SNL. Tilgjengelig fra https://snl.no/Oromo_Liberation_Front [lastet ned 19. august 2020]
- SNL. *EPRDF* (sist endret 14. oktober 2019a). Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/EPRDF> [lastet ned 8. september 2020]
- SNL. *Etiopia* (sist endret 18. oktober 2019b) Oslo: SNL. Tilgjengelig fra <https://snl.no/Etiopia> [lastet ned 15. oktober 2020]
- Stranger, Y-M. (2020, august). Let that be your last battlefield in Ethiopia. *Ethiopia Insight*. Tilgjengelig fra <https://www.ethiopia-insight.com/2020/08/24/let-that-be-your-last-battlefield-in-ethiopia/> [lastet ned 8. oktober 2020]
- Thonstad, K. A. (2019, 21. juni). *Etiopia – et stort økonomisk eksperiment*. Oslo: Bistandsaktuelt. Tilgjengelig fra <https://www.bistandsaktuelt.no/arkiv-kommentarer/2019/etiopia---et-stort-okonomisk-eksperiment/> [lastet ned 15. oktober 2020]
- Tissot, N. (2020 12. februar). En Ethiopie, 35 000 étudiants ont fui leurs universités. *Le Monde*. Tilgjengelig fra https://www.lemonde.fr/afrique/article/2020/02/12/en-ethiopie-35-000-etudiants-ont-fui-leur-universite_6029357_3212.html [lastet ned 2. desember 2020]
- UNHCR (2020, 5. september). *Oromia Humanitarian Snapshot*: Genève: UNHCR. Tilgjengelig via https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/UNHCR_Ethiopia_Oromia_Humanitarian_Snapshot_SEP_2020.pdf [lastet ned 7. desember 2020]
- UNICEF (2019, desember). *Situation Analysis of Children and Women: Oromia Region*. New York: UNICEF. Tilgjengelig fra https://www.unicef.org/ethiopia/media/2341/file/Oromia_region.pdf [lastet ned 8. desember 2020]
- U.S. Department of State (2020, 1. mars). *2019 Country Reports on Human Rights Practices: Ethiopia*. Washington DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ethiopia/> [lastet ned 5. oktober 2020]
- UNPO, dvs. Unrepresented Nations and Peoples Organization (2020, 30. juli). *Oromo: Chairman Dawud Ibsa under House Arrest*. Brussel: UNPO. Tilgjengelig fra <https://unpo.org/article/22009> [lastet ned 9. desember 2020]
- Yusuf, S. (2019, november). *What is driving Ethiopia's ethnic conflicts?* Addis Abeba: Institute for Security Studies. Tilgjengelig via https://media.africaportal.org/documents/What_is_driving_Ethiopias_ethnic_conflicts.pdf [lastet ned 23. september 2020]
- Østebø, T. (2020, 26. mai). The Role of the Qeerroo in Future Oromo Politics. *Addis Standard*. Tilgjengelig fra <https://addisstandard.com/analysis-the-role-of-the-qeerroo-in-future-oromo-politics/> [lastet ned 22. september 2020]
- Østebø, T. & Tronvoll, K. (2020a, 4. april). *Oromo Politics: Current Dynamics and Division*. Oslo: Oslo Analytica.

Østebø, T. & Tronvoll, K. (2020b, juli). Interpreting contemporary Oromo politics in Ethiopia: an ethnographic approach. *Journal of Eastern African Studies* 14 (4), 613-632.

4.2 Muntlige kilder

Diplomatisk kilde. E-post, 19. oktober 2020, 21. september 2020, 16. september 2020, 31. august 2020, 14. juli 2020, 7. mars 2020 og 3. februar 2020.

Etiopia-ekspert på seminar om Etiopia i regi av EASO. Bern 27.-28. november 2019.

Etiopia-ekspert på webinar om Etiopia i regi av EASO, dvs. European Asylum Support Office, 29. oktober 2020.

Tronvoll, Kjetil, professor og direktør, Oslo Analytica. Vitnemål i Oslo tingrett, 20. mai 2020 og e-post til Landinfo, 14. desember 2020.

5 Forkortelser

ADP	Amhara Democratic Party
ANDM	Amhara National Democratic Movement
Balderas	Balderas for Genuine Democracy
EDP	Ethiopian Democratic Party
ENDF	Ethiopian National Defense Force
EPLF	Eritrean People's Liberation Front
EPRDF	Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front
EZEMA	Ethiopian Citizens for Social Justice
Gamtaa	Coalition for Democratic Federalism (Gamtaa Dimokiraatawaa Federaalistii)
ODP	Oromo Democratic Party
OFC	Oromo Federalist Congress
OFDM	Oromo Federalist Democratic Movement
OLA	Oromo Liberation Army
OLF	Oromo Liberation Front
OMN	Oromia Media Network
ONLF	Ogaden National Liberation Front
ONP	Oromo National Party
OPDO	Oromo People's Democratic Organization
PP	Prosperity Party (EPP – Ethiopian Prosperity Party)
SEPDM	Southern Ethiopian People's Democratic Movement
TPLF	Tigray People's Liberation Front